

KUTSESTANDARD

Keraamik, tase 4

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid. Kutsestandardeid kasutatakse õppekavade koostamiseks ja kutse andmiseks.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Keraamik, tase 4	4

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus

Keraamik, tase 4 on käsitöölaine, kes valmistab käsitsi vormides kvaliteetseid ja esteetilisi keraamilisi esemeid, kasutades traditsioonilisi ja kaasaegseid tehnikaid ning töövõtteid. 4. taseme keraamik kavandab, valmistab, viimistleb, põletab, glasuurib ja dekoreerib keraamilisi esemeid. Ta turundab oma toodangut ning osutab teenuseid, nt esemete valmistamine etteantud kavandi järgi, teenuspõletus, dekoreerimine jm.

Keraamik võib töötada keraamikatöökohas või -tehases.

Keraamiku töökoormus võib jaotuda ebaühtlaselt, vajadusel tuleb olla valmis hooajatööks ja töötamiseks puhkepäevadel. Töö võib olla füüsiliselt pingutav, sundasendit nõudev ja kiire tempoga. Ta puutub kokku niiskuse, tolmu ja kemikaalidega, mis võivad põhjustada ohtu tervisele (allergia vms), mistõttu tuleb kasutada isikukaitsevahendeid ning järgida tööohutusnõudeid.

Lisaks 4. taseme keraamikule on kutsealal ka keraamik, tase 5. Tema tööks on samuti keraamikaesemete valmistamine, lisaks juhendab ta kolleege või harrastajaid ning juhib ettevõtet. 5. taseme keraamik on spetsialiseerunud vähemalt ühele tehnikale (saviesemete treimine, kipsvormiga paljundamine).

A.2 Tööosad

A.2.1 Keraamikaesemete valmistamine

A.2.2 Ettevõtlus

A.3 Kutsealane ettevalmistus

Keraamikuna töötavad inimesed, kes on läbinud kutseõppe tasemeõppe või on omandanud kutseoskused töö käigus.

A.4 Enamlevinud ametinimetused

Savitoodete valaja, savitoodete vormija, savitreija, keraamika dekoratiivmaalija, kipsvormide paljundaja jm.

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur

Kutse moodustub üldoskustest ja kohustuslikest kompetentsidest. Kutse taotlemisel on nõutav üldoskuste ja kõikide kompetentside tõendamine.

B.2 Keraamik, tase 4 üldoskused

Tegevusnäitajad:

1. järgib oma tegevuses käsitöölise kutse-eetika nõudeid (Lisa 1); hoiab ja säilitab kultuuripärandit;
2. järgib oma tööga seotud õigusakte, sh autorikaitse seadust ja tarbijakaitse seadust;

3. tegutseb vastutustundlikult ja eesmärgipäraselt, arvestades töötervishoiu, keskkonnahoiu ja tööohutuse reegleid; kasutab vastavalt vajadusele isikukaitsevahendeid;
4. reageerib kiiresti tööprotsessis tekkinud eriolukordadele;
5. kohandub meeskonnaga, tajub oma rolli meeskonnas, järgib kokkuleppeid; vajadusel lahendab keerulisi suhtlussituatsioone;
6. valib sihtgrupile vastava suhtlemisviisi; esitab teabe selgelt, loogiliselt ja sihtgrupile mõistetavalt;
7. säilitab ja arendab oma kutseoskusi; hoiab end kursis tehnoloogiliste muutustega ja erialase terminoloogiaga; jagab ja vahetab erialast informatsiooni, ka võõrkeeles;
8. kasutab oma töös eesti keelt tasemel B1 (Lisa 2);
9. kasutab infotehnoloogilisi vahendeid iseseisva kasutaja tasemel, v.a osaoskused sisulooma, ohutus ja probleemilahendus, mida kasutab algtasemel kasutaja tasemel (Lisa 3).

B.3 Kompetentsid

B.3.1 Keraamikaesemete valmistamine

EKR tase 4

Tegevusnäitajad:

1. kavandab keraamilise eseme, arvestades kompositsiooni ja värvusõpetuse põhimõtetega; koostab mõõtkavas keraamilise eseme tööjoonise, arvestades seejuures savi kahanemisprotsendiga; loeb etteantud kavandeid või tööjooniseid;
2. valib tööülesandest, etteantud kavandist ja/või tööjoonisest ning eseme otstarbest lähtuvalt sobiva valmistusviisi; valib savimassi ja sellele sobiva põletustemperatuuri; valmistab tootenäidise;
3. planeerib tööde järjekorra ja tööülesande täitmisaaja; seab valmistusprotsessist lähtudes sisse ohutu ja käepärase töökoha ning hoiab selle korras ja puhtana; valib ja hangib keraamiliste esemete tegemiseks vajalikud materjalid ja tarvikud, arvestades materjalikulu; valmistab ette materjalid vastavalt eseme valmistusviisile;
4. valmistab tööjoonise järgi üheosalise kipsvormi; puhastab, viimistleb ja kuivatab kipsvormi;
5. valmistab vastavalt tööjoonisele kuni 12 cm kõrgusi lihtsamaid üksikesemeid ja väikeseriaid käsitsi treides;
6. valmistab vastavalt tööjoonisele lihtsamaid esemeid ribatehnikas, savitombust või savilehest vormides või kipsvormi abil paljundades;
7. kuivatab saviesemed põletuskõlblikuks, vältides praaki;
8. viimistleb saviesemed; vajadusel kaunistab esemed angobeerides või poleerides, arvestades eseme kasutusotstarvet;
9. hindab esemete valmisolekut põletuseks ja valib sobiva põletusrežiimi; valib juhtimispuldil põletuseks sobiva programmi ja muudab vajadusel põletusrežiimi; pakib esemed elektriahju nii ette- kui glasuurpõletuseks, arvestades põletuse eripära; kasutab ahju inventari kaitsvaid vahendeid, vajadusel korrastab inventari vastavalt kahjustuse iseloomule;
10. valib esemele sobiliku glasuuri ja glasuurimisviisi, arvestades eseme kasutusotstarvet; puhastab esemed tolmust enne glasuurimist; valmistab ette glasuurid, vajadusel sõelub või peenestab glasuuri; glasuurib eseme sisse kastes, üle valades või pintseldades;
11. puhastab ja lihviv valmis keraamilise eseme põhja, kontrollib eseme veepidavust ja stabiilsust; pakendab eseme transpordiks;
12. hoiustab materjalid nõuetekohaselt; kogub materjalijäägid liigiti ja töötleb sobivad jäägid taaskasutatavaks, järgides säästliku materjalikasutuse põhimõtteid; puhastab töövahendid ja seadmed pärast kasutamist;
13. dokumenteerib esemete valmistamise tööprotsessi esemete kordusvalmistamiseks, kvaliteedi hindamiseks ja kogemuse talletamiseks; eseme valmistamisel tekkinud vigade vältimiseks küsib nõu suurema kogemusega meistritlt.

B.3.2 Ettevõtlus

EKR tase 4

Tegevusnäitajad:

1. hindab tegutsemise eesmärgist lähtuvalt ettevõtluse võimalusi; valib talle sobiva ettevõtlusvormi; korraldab oma tegevust, arvestades kutsealast taavet ja õigusakte ning lähtudes väikeettevõtluse põhitõdedest; planeerib oma töö;
2. vajadusel juhendab kaastöötajaid oma oskuste piires;
3. kujundab toote ja/või teenuse (esemete valmistamine tellijale), arvestades sihtgruppi ja käesoleva kutsestandardi kompetentsi B.3.1, leiab oma tootele ja/või teenusele sobivaima teostusviisi, lähtudes sihtgrupist, logistikast, tasuvusest ja tootmisbaasist; kujundab toote ja/või teenuse hinna; korraldab toote pakendamise, vajadusel koostab kasutusjuhendi;
4. organiseerib oma toodete ja/või teenuste esitluse ning müügi, arvestades nõudlust, võimalusi, tasuvust jm.

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	19-09112022-1.2/7k
2. Kutsestandardi koostajad	Karin Kalman, OÜ Studiokeraamika Kersti Laanmaa, OÜ Brendor Maret Lehis, Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit Margit Mald, OÜ Haeska Keraamika Maarika Saarelaht, MTÜ Sajam Margit Terasmees, Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskool
3. Kutsestandardi kinnitaja	Kultuuri Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	26
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	09.11.2022
6. Kutsestandard kehtib kuni	08.11.2027
7. Kutsestandardi versiooni number	7
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	7314 Savi- ja portselanimeistrid
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	4
C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	
Inglise keeles	Ceramist, EstQF Level 4
C.3 Lisad	
Lisa 1 Käsitöölise kutse-eetika	
Lisa 2 Keelte oskustasemete kirjeldused	
Lisa 3 Digipädevuste enesehindamise skaala	